

Hernia Rugklacht in paar uur bestreden

Lucht laat pijn wijken

Een hernia vraagt doorgaans wel een paar weken herstel. Maar met een holle naald is de rugkwaal in enkele uren te genezen. Kleine kanaaltjes in het weefsel geven de beknelde zenuw rust.

Door **John Ekkelboom**

Begin dit jaar sprong de 45-jarige magazijnmedewerker Chris Emons uit Driel nietsvermoedend van zijn heftruck toen er opeens een snerpende pijn door zijn linkerbeen trok. 'Ik kon bijna geen stap meer zetten. Letterlijk met veel pijn en moeite ben ik met mijn auto naar de huisarts gereden.'

De pijnstillers die hij kreeg, werkten onvoldoende. Een neuroloog in het Rijnstate Ziekenhuis in Arnhem constateerde uiteindelijk een hernia. En daar ben je volgens de geldende inzichten minstens een aantal weken zoet mee. Maar Emons was er binnen een paar uur vanaf. Dat wil zeggen, gerekend vanaf het moment dat hij bij anesthesioloog/pijnbestrijder Michel Terheggen in het Arnhemse ziekenhuis op de behandeltafel lag en deze de nieuwe nucleoplasty-methode toepaste.

Een hernia is een uitstulping van een tussenwervelschijf. Dergelijke schijven liggen tussen de wervels en geven de wervelkolom zijn beweeglijkheid. Ze hebben een zachte, elastische kern met een stevige omhulling. Als deze verpakking zwak wordt of scheurt, kan de kern gaan uitpuilen. Zo'n uitstulping kan een zenuw beknellen, wat vaak tot pijn leidt in een been. In ernstige gevallen kunnen zelfs verlamningsverschijnselen of plasstoornissen optreden.

Tussenwervelschijf met ingebrachte naald.

Bij de nieuwe techniek, die uit de Verenigde Staten is overgenomen, wordt onder verdoving en met behulp van röntgendoorlichting een holle naald naar de tussenwervelschijf gevoerd. Hier doorheen wordt een speciale elektrode in het lichaam ingevoerd waarmee kleine 'luchtkanaaltjes' in het weefsel worden aangebracht. Daardoor neemt de druk op het lichaamsdeel af, trekt de uitstulping zich terug en krijgt de pijnlijke zenuw rust - waarmee ook de pijn verdwijnt.

Wereldwijd is deze methode al bij 20 duizend patiënten toegepast en ook in Nederland zijn in verschillende ziekenhuizen enkele tientallen herniapatiënten met nucleoplasty behandeld.

Hernia's komen veel voor en nogal eens tussen het 20ste en 30ste levensjaar. Hoewel de precieze oorzaak onbekend is, lijken veroudering en slijtage een belangrijke rol te spelen.

Een recent Amerikaans epidemiologisch onderzoek heeft aangetoond dat overgewicht en roken risicofactoren zijn voor hernia. Overgewicht geeft extra belasting en door roken neemt de doorbloeding af. Het vermoeden be-

staat dat daardoor de kleine beschadigingen in de tussenwervelschijf onvoldoende kans krijgen zich te herstellen.

Vaak herstellen hernia's zich namelijk spontaan. Dit gebeurt zelfs bij driekwart van alle patiënten, meestal binnen drie maanden. Tot voor enkele jaren schreven veel artsen nog bedrust voor om dit genezingsproces te bespoedigen. In 1999 toonden onderzoekers van het Academisch Ziekenhuis Maastricht aan dat door gewoon rustig te bewegen 70 procent van de patiënten er na twee weken beter aan toe was, terwijl van de bedliggers in die periode slechts 60 procent vooruitgang boekte.

Voor de groep herniapatiënten bij wie de uitstulping niet spontaan verdwijnt en fysiotherapie onvoldoende effect heeft, is een behandeling het laatste redmiddel.

De meest rigoureuze aanpak is de klassieke operatie waarbij de chirurg via een huidsnee van 8 tot 12 centimeter in de rug de uitstulping weghaalt. Hiervoor moet de patiënt enkele dagen in het ziekenhuis blijven. Bovendien

duurt het enige tijd voordat de wond is genezen.

Al langer wordt gezocht naar minder ingrijpende behandelingsvormen. Een daarvan is de microtube-techniek, een recente methode die is ontwikkeld in Groningen. Neurochirurg Cees de Nie van het Sint Elisabethziekenhuis in Tilburg past deze sinds een jaar toe. Samen met zijn collega's heeft hij zo'n 300 patiënten hiermee behandeld.

Bij de microtube-techniek wordt onder narcose een sneetje van twee centimeter in de rug gemaakt om met behulp van röntgendoorlichting een buisje met microscoop naar de uitstulping te manoeuvreren. Via dat buisje wordt die uitstulping met een minuscuul tangetje weggehaald.

'Dit werkt in de meeste gevallen erg goed', aldus De Nie. De patiënt heeft veel minder ongerief en kan al na één dag naar huis. We denken dat we steeds meer herniapatiënten op deze wijze kunnen gaan behandelen. Voorwaarde is wel dat je via het buisje goed bij de plek kunt komen.'

De nucleoplasty, die Emons in Arnhem onderging, is nog minder belastend. 'Ik heb niets gevoeld', zegt de magazijnmedewerker. 'Na de behandeling moest ik even op bed blijven liggen en drie uur later was ik alweer thuis. De pijn was meteen weg. Mede dankzij fysiotherapie werk ik nu vijf uur per dag, maar ik hoef gelukkig geen zware kratten meer te tillen.'

In feite is de nucleoplasty een opvolger van de chemonucleolyse waarbij een ingespoten enzym de tussenwervelschijf deed slinken. Deze techniek werkte goed maar is verbannen omdat het enzym ook schade kon aanrichten aan de zenuw.

Terheggen heeft nu zo'n twintig patiënten met nucleoplasty behandeld. Hij benadrukt dat de techniek alleen geschikt is voor hernia's waarbij de omhulling niet volledig is gescheurd en de tussenwervelschijf niet te ver is ingezakt. Hij beschouwt de ingreep vooral als middel ter voorkoming van erger en dus ook van een operatie.

'Na een operatie bestaat namelijk de

kans dat dezelfde pijn terugkomt, maar dan door littekenweefsel in de ruimte rondom de zenuw. Dit probleem kunnen we met nucleoplasty voorkomen.

Het Elisabethziekenhuis wil nucleoplasty ook gaan toepassen en vergelijken met de microtube-techniek. Terheggen van het Rijnstate Ziekenhuis heeft een onderzoeksplan klaarliggen voor nucleoplasty bij vijftig herniapatiënten. De helft krijgt een placebobe-handeling, waarbij wel wordt geprikt, maar de kanaaltjes achterwege blijven. De andere helft wordt volgens protocol behandeld. Beide groepen krijgen vervolgens fysiotherapie. Op deze wijze is nog niet eerder gekeken of nucleoplasty echt werkt.

'Amerikaanse onderzoekers hebben bij dieren ontdekt dat na nucleoplasty niet alleen de uitstulping zich terugtrekt, maar dat de ingreep ook het herstelproces in de tussenwervelschijf bevordert. De gunstige stoffen daarvoor nemen toe en de ongunstige af. Dit geeft mij goede hoop om verder te gaan met deze techniek', stelt Terheggen.